

door Rabin Gangadin

Terwijl het aantal literaire tijdschriften in Nederland gestaag blijft afnemen, hebben op *Raster* na, de kwaliteitsbladen onder hen zich desnoods met kunstmatige ademhalingstechnieken overeind weten te houden. Het oudste blad onder hen, *De Gids*, is vrij regelmatig van pleeggezin veranderd (= uitgeverij Meulenhoff, De Bezige Bij, Balans, De Arbeiderspers) en gedijt thans goed in de knusse en luwe warmte onder de ph-rijke oksel van het weekblad *De Groene Amsterdammer*. Inmiddels zijn er een paar bijgekomen zoals *Liter*, *Das Magazine*, *Extaze* etc. waarvan *Extaze* met haar eclatante vormgeving en sprankelende thematiek er met siervuurwerkformatie uit springt.

Het thema waar *Extaze* deze keer voor gekozen is betreft de literaire nijverheid van de in 1990 overleden schrijver Frans Kellendonk die samen met F.H. Ter Heijden (= de vroegere Patrizio Canaponi) en Oek De Jong een bepaald genre proza vertegenwoordigde. Hun werk werd met regelmaat gepubliceerd in het avantgardistische literaire tijdschrift *De Revisor* en mag hier gelijk aan worden toegevoegd dat het proza van deze tripartiete partij voor *De Revisor* veel gezichtsbepalender was dan dat van medeoprichter Dirk Ayelt Kooiman en van de schrijfster Doeschka Meijsing e.a. Volgens Carel Peeters van *Vrij Nederland* zouden voornoemde schrijvers kenmerkend zijn voor het genre proza waarbij het engagement verhuld zou zijn in het talige patroon ervan.

Als Kellendonk nog in leven zou zijn zou hij op het hedendaagse oprukkende proza op ongeveer dezelfde manier hebben gereageerd als wat Gerrit Komrij ooit over de nieuwe lichting schreef: “terwijl Parijs het met één Proust moet doen wordt er in Nederland, als wij tenminste de recensenten moeten geloven, ieder jaar een nieuwe Proust geboren “. Hier zou hij, vrees ik, reuze gelijk in gehad kunnen hebben. In de jaren tachtig en zelfs negentig werd er nog op een

bestraffende en minzame toon het onderscheid gemaakt tussen lectuur en literatuur. Tegenwoordig is alles wat aan probeersel en toebereidsel wordt gesleten, meteen literatuur van de bovenste plank. Binnen –en buitenlandse grootmeesters zoals Simon Vestdijk, Louis Couperus, Vladimir Nabokov, Henry James, Alberto Moravia etc. worden niet meer geraadpleegd als bron van inspiratie maar worden weggedrukt in het stoffige kastje van achtenswaardige literaire fossielen.

Extaze heeft verschillende wetenschappers en publicisten van een behoorlijk kaliber benaderd om een beschouwend stuk te wijden aan Frans Kellendonk. Hoogleraar in de Nederlandse letteren, Jaap Goedegebuure die vroeger uitblonk met zijn essayistische recensies in het toenmalige opinieblad *De Haagsche Post*, opent met een beschouwend stuk dat evenals alle andere bijdragen in dit nummer, toegespitst is op zijn roman *Mystiek Lichaam*. Deze roman had bij verschijning heel wat stof doen opwaaien omdat de inhoud en tendens ervan bij kritische lezers vele reacties en emoties wisten los te maken. En iemand die vanuit het revisorkamp van zich liet horen werd dan ook echt gehoord en serieus genomen. Het geluid zou van een operagehalte zijn. Ook De Jong die eveneens op dit erudiete bal present mocht zijn vertelt met smaak en suave over zijn literaire vriendschap met Frans Kellendonk, een kameraadschap dat vanzelfsprekend en natuurlijk was. Qua taalspel en taalvondst waren deze twee met elkaar aan het bumper-kleven. Ook De Jong vind ik wat natuurlijker dan Kellendonk omdat in deze laatste zich de geest van Henry James, wiens werk Kellendonk vertaalde, ging huizen. De wijze waarop niemand op een tweede Michael Jackson en Prince zit te wachten, wachtte ook niemand op een tweede Henry James.

Op pagina 41 typeert Tomas Lieske Kellendonk als een briljant schrijver, superieur qua stijl en ontzagwekkend, kwalificaties waar een ieder zich

deelgenoot van zou willen maken. De tekstuele bijdrage van Reinold Vugs heeft veel weg van studentikoze mijmeringen, die er terloops ook bij mogen horen, desnoods als bladvulling. Nina Weijers die zelf ook op de anekdotische toer is heeft iets meer afstand en beschrijft het thema met enige zakelijkheid. Joost Zwagermans essay met als titel 'Oefening in zelfverdwijning' (pag. 27) is in dit themanummer een verademing. Het is een buitengewoon briljante analyse. Dezelfde kwalificatie valt Rob Schouten te beurt die op dezelfde wijze waarop hij in *Maatstaf* zijn beschouwende recensies met een cynische ondertoon schreef, de lezer in dit nummer vergast op zijn roemruchte schrijfstijl.

Bron: *De Boekensalon*, 18 juli 2015